

Paměť národa otevírá pro veřejnost tisíce svědectví pomocí AI. I ta z jižní Moravy

Brno, 6. října 2026 – Jak brněnský rozhlas vysílal během okupace v srpnu 1968? Co znamenala kolektivizace pro jihomoravské vinaře? Nebo jak poválečný odsun Němců proměnil Brno? Paměť národa nově umožňuje hledat odpovědi přímo ve vzpomínkách lidí, kteří tyto události zažili. Přibližně 30 000 hodin autentických nahrávek zpřístupňuje pomocí sémantického vyhledávání a [AI asistenta](#).

Pro jihomoravská svědectví lze dohledávat například kolektivizaci a proměny vinařství, vznik Novomlýnských nádrží a zánik Mušova, česko-německé soužití a poválečný odsun v Brně, osvobozování jižní Moravy v roce 1945 nebo události během srpna 1968.

Pamětník Radomír Kos například vzpomíná na práci brněnského rozhlasu, který se během okupace v srpnu 1968 odpojí od celostátní sítě a samostatně informoval o dění ve městě skoro o dva týdny déle než pražská pobočka. Jana Šilerová zase popisuje specifickou zkušenost jižní Moravy s kolektivizací, která zde znamenala také zabírání vinohradů.

30 000 hodin vzpomínek - pátrání během pár minut

Nahrávky byly pomocí automatického rozpoznávání řeči převedeny do textové podoby. AI asistent nehledá pouze přesná klíčová slova, ale pracuje také s významem a kontextem otázky. Vyhledá relevantní části původních svědectví a na jejich základě sestaví odpověď. Umělá inteligence tak nenahrazuje historický pramen, ale usnadňuje cestu k němu.

„Zajímá vás, jak se lidé dříve seznamovali, vyznávali si lásku, učili se, vařili nebo co měli v životě rádi? Nebo hledáte zmínky o konkrétním případě nedaleko vaší ulice? Umělá inteligence vám pomůže procházet tisíce hodin autentického vyprávění lidí, kteří to zažili takřkajíc na vlastní kůži,“ říká ředitel Post Bellum a zakladatel Paměti národa Mikuláš Kroupa.

AI asistent je veřejnosti dostupný zdarma. Jeho spuštění přichází v roce, kdy Paměť národa slaví 25 let. Podle zářijového průzkumu agentury NMS považuje 83 % dospělých Čechů za důležité uchovávat svědectví pamětníků a 77 % podporuje jejich využívání při výuce moderních dějin.

Pamětníci naživo v Brně

Pro ty, kteří chtějí příběhy pamětníků poznávat i mimo digitální archiv, funguje v Brně už více jak tři roky Institut Paměti národa. Jeho nezvykle interaktivní expozice Tichá hrdinství přibližuje moderní dějiny prostřednictvím konkrétních lidských osudů a autentických prostředků. Institut zároveň pořádá výstavy, přednášky, debaty a vzdělávací programy v prostorách velmi zdařile zrekonstruované historické budovy v centru, na Radnické 10.

Průzkum pro Paměť národa zpracovala agentura NMS. Sběr dat probíhal od 28. srpna do 2. září 2026 na reprezentativním vzorku 1 012 respondentů ve věku 18 a více let.

Kontakt pro média – Institut Paměti národa Brno

Lenka Holenda

lenka.holenda@postbellum.cz

+ 420 605 111 796